

Mándli Gyula könyvtáros, könyvtárigazgató – helytörténész fotókiállítása
Kultúrák találkozása címmel

Tisztelt Hallgatóság, Tisztelt Ünneplő Közönség!

Mándli Gyulát, Kollégánkat, a fotóst, a könyvtárost, a helytörténészt, a váci Katona Lajos Városi Könyvtár igazgatóját, Ipolyság Város Díszpolgárát köszöntöm. Utóbbi címét 2010. január 20-án az ipolysági Városháza Dísztermében, egy ünnepélyes képviselő-testületi ülés keretében kapta, amikor is Ipolyság Város Díszpolgárává avatták.

Mándli Gyula hivatásának élő, küldetését maximálisan teljesítő, határon innen és túl egyaránt ismert, elismert könyvtáros és alkotó ember.

1953. április 24 – én született Körmenten. Nős. Felesége Mándliné Szabó Katalin, Nagymaros város Díszpolgára, a nagymarosi Városi Könyvtár és Művelődési Ház vezetője aki egyben segítője és a legszigorúbb kritikusa is.

1975 – 1979 között a Berzsényi Dániel Tanárképző Főiskola könyvtár-magyar nyelv- és irodalom szakán szerzett oklevelet. 2000-2002 között kitüntetéses diplomával végzett az ELTE BTK-án könyvtári menedzsment szakon. 1971 őszétől Körmenten dolgozott, majd 1978-tól a szobi Nagyközségi Könyvtár vezetője lett. Itt a könyvtári munka mellett megbízták a település és társközségei, Ipolydamásd és Márianosztra helytörténetének kutatásával, amelyet azóta is végez, kiterjesztve az egykori Hont vármegye területére, illetve a Dunakanyar eseményeinek archiválására. Jelentős gyűjteményt hozott létre a nagymarosi erőműépítés munkálatairól. Ettől kezdve élete és munkája meghatározó részévé vált a helyismereti kutatómunka és archiválás. 17 év szobi tevékenység után Szentendrén, a Pest Megyei Könyvtár Módszertani Osztályán dolgozott, majd megpályázva és elnyerve a váci könyvtárigazgatói állást 1995. szeptember elsejétől a Katona Lajos Városi könyvtár igazgatója.

Kitartó és eredményes munkája elismeréseként az évek során több kitüntetésben is részesült: 1982. Kiváló Munkáért; 1983. A Váci Járás Fejlesztéséért Emlékérem; 1988. Miniszteri Dicséret; 1989. Ortutay – Díj; 1992. Népművelésért – Díj; 1996. Honismereti Emlékérem; 1998. Brit Könyvtáros Egyesület Helyismereti Szervezete Örökös Tiszteletbeli Tagság; 2004. Pest Megyei Téka – Díj; 2004. Ipolyság város Kulturális Díja; 2007. Tragor Ignác Emlékérem; 2010. Ipolyság város Díszpolgára cím.

1984-től az Országos Honismereti Akadémia résztvevője, a rendszerváltás óta szervezője, előadója, fotó dokumentációinak készítője és archiválója. 1990-ben alapító tagja a Honismereti Szövetségnek (elnökségi tag, alelnök) és a Pest megyei Honismereti Egyesületnek (elnök).

1978-tól az MKE Pest Megyei Szervezetének tagja; két ciklusban elnökségi tag, majd egy ciklusban az országos elnökség tagja. A mai napig MKE események, könyvtári rendezvények fotó dokumentációjának készítője és archiválója. 1994-től vezeti az MKE Helyismereti Könyvtáros Szervezetét, melynek alapító elnöke. 18 önálló helyismereti konferencia szervezője és a szervezet életét bemutató teljes fotóarchívum összeállítója.

Az elmúlt években mintegy 50 kiadványban: könyvben, katalógusban jelent meg alkotása, melyből néhány megtalálható a Magyar Fotográfiai Múzeumban is.

A szobájában 3 meghatározó kép van. Az íróasztal feletti a szülőföld kedves virágát, az erdei cikláment ábrázolja, amelynek illata nem felejtethető. Ez jelenti a múltat, a gyermekkort, a vasi Hegyhátot és az Őrséget. A másik, fekete-fehér kép Stonehenge köveit láttatja. Stonehenge a múlt és a jövő jelképe és talán egy kicsit a megfejtethetetlen fantasztikumé, ami leginkább a sci-fi irodalomban jelenik meg, melyet rajongásig szeret. A harmadik kép a szobában a Dunakanyar látképe. Ez a lakóhelye, az új otthon. Nagymaros és környéke. Ide kötődik élete nagy része, a család és a 33 éves helytörténeti munkásság.

Fotós pályafutását édesapja indította, aki egykori cserkészként megszerettette a természetjárást, a fényképezést. 1967-től a zalaegerszegi középiskola fotó szakkörének lett a tagja, s itt 4 évig tanult fotózni. Mindmáig őrzi az akkor készült fotónegatív tekerceket. Később áttért a diák készítésére is. A szobi munkahelyen elkezdett fotó-archívum kiépítésétől kezdve a mai napig mintegy 40 ezer darabos gyűjtemény tulajdonosa.

A dokumentarista fotózás híve, nem kedveli az utólag manipulált, az agyonretusált és kiszépitett fényképeket. A közérthető fényképezést szereti (ez részben jelenti a sajtófotó kategóriát is). Gyakorta készít természetfotókat, és portrékat, ahol érvényesül egyéni látásmódja, a táj és az ember szeretete.

Az ember, amikor fotografálni kezd, az a vágy hajtja, hogy kimetsszen egy szeletet a világból, amelyet ő lát, hogy megosszon velünk valamit képein keresztül saját magából is. Mándli Gyula számára örömet jelent a rend. Nem feltétlenül a szoba, a mikro-környezet rendje, hanem a rend a világban. Ez pedig akkor érhető el, ha a dolgokat értelmesen össze tudjuk kötni. A maga eszközével, a fotókkal nem elsősorban megörökít, a kultúrák találkozását örökíti meg, hanem üzen. Üzen mindnyájunknak, hogy összefüggésekben élő lények vagyunk. Minden tettünk hat másokra is. Úgy kell, hogy éljünk, hogy a kézfogás mögötti melegséget, a tekintet mögött szeretetet, a tájban lévő lelket mindig lássuk. E nélkül nincs értelme egyetlen találkozásnak sem. S ennek a fotókon is meg kell jelenni. Egy képet pont úgy ki lehet olvasni, mint egy könyvet. Ez határozza meg a fotó helyét a világban, és ezért mondhatjuk, hogy a fotó és a fotózás örök. "A 'fényképez' szónak szerencsés szinonimája a magyar nyelvben: a "megörökít"-, mondja Korniss Péter. Ez érzékelteti a múlt idő megragadásának, a tünékeny világ megőrzésének szándékát. Az idő és a fényképezés elválaszthatatlanok. Nem az időpillanaton vagy a szereplőn, hanem az alkotó emberen múlik, hogy a megörökített pillanat zseniális művészetté érik-e, vagy kommersz áruként marad. Csak azt kívánhatom mindannyiunknak, hogy Mándli Gyula alkotó keze még sokáig ne remegjen, alkotó kedve töretlenül éljen, és az alkotáshoz szükséges szerény, de fontos anyagiak is a rendelkezésére állhassanak.

Befejezésül **Hajdú Levente** humoros történetét mesélem el arról, hogy a fotós dolga néha nem is olyan egyszerű:

Mese a le nem fotózott rókaról...

Egyszer, amint erdei utam róttam, elébem került egy róka, s gyorsan előkaptam a gépem, hogy lefotózzam.

De a ravaszdi eltűnt, mert gyorsabb volt nálam,
s én vártam, hogy hátha megfordul,
hogy én majd rákattintsam lencsém,
de úgy tűnik, nem volt szerencsém.

Így aztán dolgom végezetlen magamat átverve érezhettem,
s közben azon tűnődtem, hogy a terv, melyet kifőztem,
és amely olyan banális, hogy kinevetne miatta még egy szamár is
- miért nem nekem kedvezett és miért a róka sikeréhez vezetett.

Pedig lett volna mit csináljak más is,
talán mondanom kár is,
hisz még tető nélkül ott áll a ház, amelyben lakom,
s ez lett volna a legjobb alkalom, hogy betetőzzem, s ne az erdőben időzzem.
Én mégis ott lófráltam, amikor megláttam ezt a rőt színű állatot,
aki - sürgős dolga lévén - nem várhatott.

Sebaj! - gondoltam magamban, s nyomban utána szaladtam,
hogy utolérjem és megkérjem, hogy várjon,
s egy fotó erejéig a képkészítő gépem elé álljon.
De hiába loholtam utána, futása gyorsabb az enyémnél, s eltűnt a jegenyésnél.

Így jártam. Míg a ravaszdi átrázott, addig tető híján a házam beázott.
Most a szobából fellátni az égre, s a róka se került lencsevégre.

Kedves Közönség, Tisztelt Tárlat Látogatók!

Mándli Gyula fotóival kellemes időtöltést kívánok Önöknek!